

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **M.F. i F.M.**,
oskarżonych o przestępstwo z art. 178b k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 28 czerwca 2023 r.,
wniosku w przedmiocie wyłączenia sędziego Mirosława Sadowskiego
od rozpoznania na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. i art. 29 § 5
ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym sprawy o wyłączenie SSN
Antoniego Bojańczyka,

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Mirosława Sadowskiego
od udziału w sprawie wniosku o zbadanie niezawisłości i
bezstronności sędziego Sądu Najwyższego Antoniego
Bojańczyka (sygn. akt V KB 9/22).**

UZASADNIENIE

W dniu 11 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek o wyłączenie SSN Mirosława Sadowskiego od rozpoznania wniosku obrońców o zbadanie spełnienia przez SSN Antoniego Bojańczyka wymogów niezawisłości i bezstronności w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym. SSN Antoni Bojańczyk obok dwojga innych sędziów wyznaczony został do rozpoznania kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego w sprawie V KK 182/22 na niekorzyść M.F. i F.M., oskarżonych z art. 178b k.k. Wobec wymienionych osób Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku postanowieniem z dnia 4 marca 2021 r., w sprawie II

K 98/20, umorzył postępowanie, a Sąd Okręgowy w Gdańsku, postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2021 r., w sprawie V Kz 477/21, utrzymał to orzeczenie w mocy.

We wniosku sformułowano zarzuty wskazujące na fakt, że okoliczności wskazane we wniosku o wyłączenie SSN Antoniego Bojańczyka dotyczą w tym samym stopniu sędziego wyznaczonego do rozpoznania wniosku o wyłączenie tego sędziego. Wynika to z faktu powołania SSN Mirosława Sadowskiego na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3; dalej: uKRS), a więc w tym samym trybie w jakim doszło do powołania SSN Antoniego Bojańczyka. Zatem, zdaniem wnioskodawców, te same okoliczności wskazane we wniosku obrońców o stwierdzenie wymogów niezawisłości i bezstronności powodują, że zgodnie z zakazem orzekania we własnej sprawie także SSN Mirosław Sadowski rozpoznając wniosek o wyłączenie oceniałby w istocie także okoliczności dotyczące go bezpośrednio, związane z prawidłowością jego powołania, a w konsekwencji w ocenie bezstronnego obserwatora podważałoby to jego bezstronność i niezależność w sprawie. W uzasadnieniu odwołano się także do treści uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 jako samodzielnej podstawy wyłączenia. Poza faktem wadliwego powołania wskazano także, że kontynuowanie sprawowania obowiązków orzeczniczych przez objętego wnioskiem sędziego pomimo kolejnych orzeczeń krajowych sądów oraz sądów międzynarodowych, z których wynika że prowadzi to do naruszenia gwarancji prawa strony do bezstronnego i niezawisłego sądu powołanego na mocy ustawy, prowadzi do powstania uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności SSN Mirosława Sadowskiego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wyłączenie okazał się zasadny. Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

Na wstępie podkreślić trzeba, że kwestia wyłączenia sędziego w zaistniałym układzie procesowym mieści się w pojęciu „sprawy” na gruncie przepisów Kodeksu postępowania karnego. Przede wszystkim w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wyrażono stanowisko, że reguły wyłączenia sędziego służą budowaniu społecznego zaufania do wymiaru sprawiedliwości (wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 20 lipca 2004, SK 19/02, OTK-A 2004 nr 7, poz. 67; z dnia 24 czerwca 2008 r., P 8/07, OTK-A 2008 nr 5, poz. 84). Mając przy tym na uwadze brak ustawowej definicji pojęcia sprawy, ten argument przemawia za potrzebą jej szerokiego rozumienia odnoszonego także do postępowania w przedmiocie wyłączenia sędziego na podstawie art. 41 k.p.k. (tak trafnie w postanowieniu SN z 13 kwietnia 2023 r., V KB 9/22).

Prawidłowość tego stanowiska potwierdziła uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2023 r., I KZP 22/22, której nadano moc zasady prawnej, w myśl której: „pojęcie „sprawy”, o jakim mowa w art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k. odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej.”

Z procesowego punktu widzenia zasadność podniesionego zarzutu ryzyka naruszenia zakazu *nemo iudex in causa sua* jest w tej sprawie oczywista. Wynika to ze zbieżności zarzutu co do wadliwości powołania sędziego mającego orzekać w sprawie oraz wynikającego z tych samych okoliczności zarzutu wadliwości dotyczącej sędziego, który ma być oceniony w procedurze badania standardu niezależności i bezstronności wskazanego w art. 29 § 5 uSN. Jak wskazano we wniosku istota zarzutu w którym kwestionowana jest bezstronność i niezależność sędziego mającego rozpoznać wniosek o wyłączenie jest taka sama jak zarzut zawarty w uzasadnieniu wniosku który sędzia ten miałby rozpoznać. Oba zaś wiążą się z konsekwencjami faktu powołania sędziów do orzekania w Sądzie Najwyższym w procedurze, w której uczestniczyła Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o KRS. Stanowisko wskazujące na wystąpienie w takim układzie okoliczności oczywistych podstaw do wyłączenia jest już utrwalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienie SN z 28 września 2022 r., IV KK 333/22, czy uchwała 7 sędziów SN z dnia 2 czerwca 2022

r., I KZP 2/22). Konieczność wyłączenia od orzekania Mirosława Sadowskiego w niniejszej sprawie nie ulega zatem wątpliwości.

Występująca w tej sprawie po raz kolejny potrzeba rozpoznawania wniosków o wyłączenie sędziego nakazuje przypomnieć - również nie pierwszy raz - że bezstronność jest fundamentem zaufania do sądów i sprawowanego przez nie wymiaru sprawiedliwości. Zatem trafnie wskazuje Sąd Najwyższy w swym orzecznictwie, że potrzeba wyłączenia sędziego od orzekania rodzi się zawsze w przypadku orzekania w sprawie, która jest „identyczna” jak sprawa sędziego, w tym znaczeniu, że oparta na tych samych podstawach prawnych czy faktycznych, co sytuacja sędziego, albo w której rozstrzygana jest sprawa identyczna z tą, która dotyczy sędziego, a rozstrzygnięcie niewątpliwie wpłynie na sytuację prawną, czy faktyczną sędziego. Wywoływać to może uzasadnione obiektywnie wątpliwości co do bezstronności sędziego w tej sprawie, w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k., a zatem prowadzić powinno do wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy (zob. postanowienie SN z 6 września 2022 r., sygn. akt II KK 44/21, postanowienie SN z 16 września 2022 r., sygn. akt III KK 339/22).

Biorąc powyższe pod uwagę, mając na względzie także stanowisko wyrażane dotychczas w orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczące sposobu pojmowania wymogu bezstronności sędziego (por. uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20), wniosek należało uwzględnić.

Z tych powodów postanowiono jak w sentencji.

(kf)

[ł.n]

